

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.8.1.26>

**RADY MIEJSKIE I BURMISTRZOWIE JAKO SAMORZĄDOWE ORGANY
ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE REGULACJI
ADMINISTRACYJNO-PRAWNYCH PROJEKTÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO
POŁĄCZONYCH TERYTORIALNYCH HROMAD**

Ahnesa Herych

wykładowca Katedry Cywilnego Prawa i Postępowania Wydziału Prawa
Państwowej Szkoły Wyższej „Użhorodzki Uniwersytet Narodowy” (Użhorod, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-5902-5793

e-mail: ahnesaherych@yahoo.com

Adnotacja. Artykuł poświęcono problematyce rad miejskich i burmistrzom jako samorządowym organom administracji publicznej w zakresie regulacji administracyjno-prawnych projektów rozwoju gospodarczego połączonych terytorialnych hromad.

Celem artykułu jest scharakteryzowanie problematyki rad miejskich i burmistrzów jako samorządowych organów administracji publicznej w zakresie regulacji administracyjno-prawnych projektów rozwoju gospodarczego połączonych terytorialnych hromad.

Metodami badawczymi są metody ogólne naukowe, a specjalne prawne.

Na podstawie przeprowadzonego badania ustalono, że wśród samorządowych organów administracji publicznej w zakresie regulacji administracyjno-prawnych projektów rozwoju gospodarczego połączonych terytorialnych hromad można wyróżnić rady obwodowe i rejonowe, a także rady wiejskie, osiedlowe, miejskie oraz szefów wioski, osiedla, burmistrzów. Międzynarodowa współpraca rad miejskich i burmistrzów jako organów administracji publicznej w zakresie regulacji administracyjno-prawnych projektów rozwoju gospodarczego połączonych terytorialnych hromad jest ważna dla realizacji wybranych projektów rozwoju gospodarczego hromad miejskich.

Słowa kluczowe: regulacje administracyjno-prawne, połączone terytorialne hromady, projekty rozwoju gospodarczego hromad, administracja publiczna, rady miejskie, burmistrzowie.

**CITY COUNCILS AND MAYORS AS LOCAL MUNICIPAL BODIES OF PUBLIC
ADMINISTRATION IN THE FIELD OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION
OF ECONOMIC DEVELOPMENT PROJECTS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES**

Ahnesa Herych

Teacher at the Department of the Civil Law and Process
of the Law Faculty

Uzhhorod National University (Uzhhorod, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-5902-5793

e-mail: ahnesaherych@yahoo.com

Abstract. The article is devoted to the problems of city councils and mayors as municipal bodies of public administration in the field of administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities.

The purpose of the article is to characterize the issues of city councils and mayors as municipal bodies of public administration in the field of administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities.

Research methods are general scientific and special legal methods.

Based on the study, it was found that among the municipal authorities in the field of administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities can be distinguished regional and district councils, as well as village, township, city councils and village, town, city mayors. International cooperation of city councils and mayors as public administration bodies in the field of administrative and legal regulation of economic development projects of united territorial communities is important for the implementation of individual economic development projects of urban communities.

Key words: administrative and legal regulation, united territorial communities, community economic development projects, public administration, city councils, mayors.

МІСЬКІ РАДИ ТА МІСЬКІ ГОЛОВИ ЯК МІСЦЕВІ МУНІЦИПАЛЬНІ ОРГАНИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЄКТІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Агнеса Герич

*викладач кафедри цивільного права і процесу
юридичного факультету*

Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-5902-5793

e-mail: ahnesaherych@yahoo.com

Анотація. Статтю присвячено проблематиці міських рад та міських голів як муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Мета статті – охарактеризувати проблематику міських рад та міських голів як муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Методами дослідження є загальнонаукові та спеціально юридичні методи.

На основі проведеного дослідження було встановлено, що серед муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад можна виокремити обласні та районні ради, а також сільські, селищні, міські ради і сільських, селищних, міських голів. Міжнародне співробітництво міських рад та міських голів як органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є важливим для реалізації окремих проєктів економічного розвитку міських громад.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, об'єднані територіальні громади, проєкти економічного розвитку громад, публічне управління, міські ради, міські голови.

Вступ. У сучасній Україні в контексті її розвитку як правової держави, євроінтеграції, еволюції публічного управління, реформи місцевого самоврядування, розвитку об'єднаних територіальних громад, розвитку інститутів громадянського суспільства великого значення набуває забезпечення дієвого адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Дослідження міських рад та міських голів як муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад сприятиме розвитку науки адміністративного права, вдосконаленню системи адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, а також вдосконаленню діяльності уповноважених суб'єктів у цій сфері. Внаслідок цього дослідження проблематики міських рад та міських голів як муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є важливим для розвитку науки адміністративного права.

Мета статті – охарактеризувати проблематику міських рад та міських голів як муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Проблематика міських рад та міських голів як муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад є актуальною, а окремі її аспекти були предметом дослідження багатьох сучасних науковців, зокрема: М. Алмаші, Я. Лазура, та О. Рогача.

Основна частина. Завдання статті – охарактеризувати міські ради та міських голів як муніципальні органи публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад, проаналізувати діяльність міських рад та міських голів у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Органи публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад можна поділити на державні та муніципальні органи публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Серед муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад можна виокремити обласні та районні ради, а також сільські, селищні, міські ради і сільських, селищних, міських голів.

Методами дослідження є загальнонаукові та спеціально юридичні методи.

Міські ради та міські голови у своїй діяльності керуються Конституцією України (Конституція України, 1996) та законами України, зокрема: «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року (Про

місцеве самоврядування в Україні, 1997), «Про співробітництво територіальних громад» від 17 червня 2014 року (Про співробітництво територіальних громад, 2014), «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 року (Про засади державної регіональної політики, 2015), указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, іншими актами законодавства. Службовці органів місцевого самоврядування діють на основі Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 року (Про службу в органах місцевого самоврядування, 2001).

Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ» [6] від 15 січня 1999 року (Про столицю України, 1999) визначає спеціальний статус міста Києва як столиці України, особливості здійснення виконавчої влади та місцевого самоврядування у місті відповідно до Конституції України та законів України. Згідно зі ст. 21 цього Закону встановлено державні гарантії виконання містом Києвом столичних функцій. Зокрема, держава забезпечує здійснення містом Києвом столичних функцій шляхом:

1) виділення окремим рядком у Державному бюджеті України фінансування витрат на здійснення містом Києвом столичних функцій. Нецільове використання коштів, виділених на виконання містом столичних функцій, не допускається і контролюється Київською міською радою;

2) затвердження стабільних, не менш ніж на два роки, бюджетних показників взаємин Державного бюджету України і бюджету міста Києва;

3) надання субвенцій, виділення необхідних ресурсів для виконання програм, проєктів та на інші витрати, пов'язані зі здійсненням містом столичних функцій;

4) компенсації на підставі угод витрат, пов'язаних з використанням центральними органами державної влади, представництвами іноземних держав і міжнародних організацій та іншими органами, місцем розташування яких законодавством визначено столицю України, земельних ділянок, будівель, споруд, наданням комунальних послуг тощо;

5) передачі в комунальну власність територіальної громади міста Києва майна підприємств, установ, організацій та інших об'єктів державної власності, а також часток (акцій, паїв), що належать державі в акціонерних господарських товариствах, які розташовані у місті Києві;

6) надання державних гарантій на інвестиції, що залучаються на розвиток інфраструктури міста;

7) надання органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування урядових телекомунікацій та каналів зв'язку, необхідних для здійснення столичних функцій;

8) надання власного загальноміського ефірного телевізійного, а також загальноміського радіоканалу, каналу кабельного телебачення.

Територіальній громаді міста Києва в установленому законом порядку за поданням Київської міської ради компенсуються витрати, а також збитки, завдані їй під час проведення заходів загальнодержавного та міжнародного характеру, а так само шкода, заподіяна в разі виникнення надзвичайних ситуацій з вини суб'єктів, підпорядкованих органам державної влади.

Згідно зі ст. 25 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» міські ради правомочні розглядати і вирішувати питання, віднесені Конституцією України та законами до їх відання.

Відповідно до ст. 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено виключну компетенцію сільських, селищних, міських рад. Так, виключно на пленарних засіданнях міської ради, зокрема, вирішуються такі питання у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад:

– затвердження регламенту ради;

– утворення і ліквідація постійних та інших комісій ради, затвердження та зміна їх складу, обрання голів комісій;

– утворення виконавчого комітету ради, визначення його чисельності, затвердження персонального складу; внесення змін до складу виконавчого комітету та його розпуск;

– ухвалення угод про об'єднання євро регіонального співробітництва, прийняття рішень про утворення об'єднання євро регіонального співробітництва, про приєднання до такого об'єднання або про вихід з нього, затвердження статуту об'єднання євро регіонального співробітництва та внесення до нього змін;

– прийняття рішень про вступ до європейського об'єднання територіального співробітництва та про вихід з такого об'єднання;

– затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування;

– розгляд прогнозу місцевого бюджету, затвердження місцевого бюджету, внесення змін до нього; затвердження звіту про виконання відповідного бюджету;

– встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України;

– утворення цільових фондів, затвердження положень про ці фонди.

Нижче розглянемо ініціативи щодо розвитку індустріальних парків в окремих містах України як одного із різновиду проєктів економічного розвитку громад, на прикладі індустріального парку «Свема» у м. Шостка.

Використовуючи світовий досвід, зрозуміло, що значний промисловий потенціал сконцентровано на базі індустріальних парків. Індустріальні парки дають змогу розвиватися містам та прилеглим територіям, вирішують проблеми безробіття населення, залучають власні та іноземні інвестиції. Для досягнення цієї мети в місті Шостка реалізується інвестиційний проєкт «Індустріальний парк «Свема».

Відповідно до Закону України «Про індустріальні парки» ініціатором створення індустріального парку «Свема» є Шосткинська міська рада. Рішенням Шосткинської міської ради створено індустріальний парк «Свема» строком на 30 років та затверджено концепцію розвитку Індустріального парку «Свема». Територія індустріального парку «Свема» – 92,0 га. Земельна ділянка знаходиться на півночі м. Шостка Сумської області: 41100, Сумська область, м. Шостка, вул. Гагаріна, 1. Кадастровий номер 5911000000:02:001:0058. Індустріальний парк «Свема» внесено до реєстру індустріальних парків (№ 6 від 06.06.2014 р.).

Пріоритетними напрямками діяльності індустріального парку є виробництво фармацевтичних виробів, будівельних матеріалів, деревообробка, виробництво із пластмаси, хімічне виробництво, надання логістичних послуг (перелік може бути доповнений та/або належним чином скорегований відповідно до актуальних потреб громади).

Основною метою проєкту створення індустріального парку «Свема» є залучення інвестицій в економіку міста Шостки, розвиток промисловості, залучення наукового потенціалу для виробництва інноваційної продукції, підвищення соціальних стандартів. Функціональне призначення індустріального парку полягає у розбудові сучасного виробничо-промислового комплексу з розвинутою інженерно-транспортною інфраструктурою, складськими та адміністративними приміщеннями.

Після завершення проєкту експлуатація об'єкта не потребуватиме додаткового фінансування. Ризики, пов'язані з реалізацією проєкту, мінімальні. Проєкт є фінансово сталим. На території індустріального парку пропонується перехід науково-технічного прогресу на новий рівень. Перш за все, спільне використання наукових фахівців як у навчальній діяльності, так і в науково-дослідних роботах та безпосередньо на виробництві. Нині це відокремлені структури і межі між ними значно стримують прогрес. Така інтеграція дасть змогу вийти на світовий розвиток у цих галузях (Реєстраційна картка, 2020).

Міста та села мають низку питань, які складно вирішувати самостійно. Наприклад, збір, утилізація та переробка сміття, забезпечення якісного централізованого водопостачання та водовідведення, ремонт та прибирання доріг, організація пасажирських перевезень, утримання пожежної охорони тощо. Впоратися з цим легше, якщо співпрацювати – об'єднувати кошти і зусилля із сусідніми громадами, які в цьому теж зацікавлені. З того часу сотні громад через укладання договорів про співпрацю поліпшили якість послуг, що надаються на їхній території. Тепер коли є успішний досвід, цей механізм починає користуватися ще більшою популярністю (Співробітництво громад, 2020).

Велике значення має участь окремих міст України у проєктах і програмах міжнародної технічної допомоги, які мають на меті розвиток міських територіальних громад шляхом реалізації окремих проєктів у них. Зокрема, нині в Україні реалізується проєкт «Партнерство для розвитку міст» (проєкт «ПРОМІС»). Партнер з розвитку – Уряд Канади через Міністерство закордонних справ, торгівлі та розвитку Канади. Виконавець – Федерація канадських муніципалітетів. Реципієнти – ВАОМС «Асоціація міст України», 16 міських рад з Вінницької, Івано-Франківської, Полтавської та Запорізької областей і 5 громадських організацій. Бенефіціари – Міністерство розвитку громад та територій України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, окремі міста. Строк реалізації проєкту – 27.03.2015–30.06.2021.

Мета проєкту – зміцнення муніципального сектору в Україні шляхом нарощення спроможностей у 16 містах задля сприяння демократії та економічному розвитку на місцевому рівні, створення більш сприятливого середовища для підприємництва та місцевого економічного розвитку, сприяння децентралізації влади та плануванню комплексного розвитку на місцевому, регіональному та національному рівні (Партнерство для розвитку міст, 2020).

Проєкт ПРОМІС підтримав зростання потенціалу сектору малого та середнього підприємництва для забезпечення місцевого економічного розвитку, а також надав технічну допомогу для стимулювання і підтримки окремих МСП шляхом створення інституцій підтримки бізнесу, підвищення кваліфікації та навичок підприємців, а також реалізації програм органів місцевого самоврядування з підтримки підприємництва. Цей Проєкт сприяв: створенню сприятливого бізнес-клімату для малого та середнього бізнесу; стимулюванню діяльності жіночого та інклюзивного підприємництва; підтримці розвитку бізнес-інфраструктури (Фокус ПРОМІС, 2020).

Одним із результатів цього проєкту є створення у місті Коломия соціального підприємства, де працюють люди з інвалідністю (Коломия, 2020). Іншим результатом цього проєкту є те, що протягом 2020 року у Вінниці було успішно реалізовано проєкт «Вінницький стандарт гостинності», спрямований на системне посилення конкурентоспроможності туристичної індустрії в місті та виведення на новий рівень якості надання туристичних послуг (Вінниця, 2020). У рамках вищезгаданого проєкту у м. Ладижині на Вінниччині було створено унікальний для України кооператив з назвою «Голден Флора», де заготовляють лікарську рослинну сировину для подальшої реалізації (Ладижин, 2020).

Вищезазначене засвідчує велике значення участі міст України у проєктах і програмах міжнародної технічної допомоги, які сприяють розробці та реалізації інноваційних проєктів економічного розвитку громад.

Висновки. На основі вищевикладеного можна зробити такі висновки.

Органи публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад можна поділити на державні та муніципальні органи публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Серед муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад можна виокремити обласні та районні ради, а також сільські, селищні, міські ради і сільських, селищних, міських голів.

Перспективною є державна підтримка створення мережі центрів креативної економіки в містах України з різними соціально-економічними умовами. Створення таких центрів креативної економіки дозволить підвищити інвестиційну привабливість міст та сприятиме розвитку бізнесу у креативному секторі економіки. Такі Центри креативної економіки стимулюватимуть підвищення економічної активності в регіонах, культивуватимуть смарт-підприємництво та сприятимуть зниженню безробіття та еміграції молоді. Вони можуть включати створення ІТ-школи, лабораторій, мікровиробництва, креативні простори для навчання, тренінгів та коворкінгу.

Адміністративно-правове регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад сприяє покращенню аналітичної бази для діагностики та нових можливостей економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в умовах нової економіки, євроінтеграції України та пандемії COVID-19.

Міжнародне співробітництво міських рад та міських голів як органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад має велике значення для реалізації окремих проєктів економічного розвитку міських громад.

У рамках діяльності міських рад та міських голів як органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад велике значення має обмін кращими практиками співробітництва територіальних громад, проведення відповідних круглих столів, тренінгів, конференцій за їх ініціативи.

Найвні перспективи подальших наукових досліджень у цьому напрямі, зокрема щодо: порівняльно-правового аналізу системи адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні та в країнах ЄС; транскордонного співробітництва міських рад та міських голів щодо проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад; адміністративно-правового регулювання забезпечення реалізації проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Отже, у цій статті охарактеризовано проблематику міських рад та міських голів як муніципальних органів публічного управління у сфері адміністративно-правового регулювання проєктів економічного розвитку об'єднаних територіальних громад.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
3. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 34. Ст. 1167.
4. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лютого 2015 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 90.
5. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.
6. Про столицю України – місто-герой Київ : Закон України від 15 січня 1999 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 11. Ст. 79.
7. Реєстраційна картка Програми і Проєкту № 005696-СУ. URL: <https://dfrr.minregion.gov.ua/Project-annotation-full?PROJT=5696> (дата звернення 03.04.2020).
8. Співробітництво громад. URL: <https://decentralization.gov.ua/cooperation> (дата звернення 03.04.2020).
9. Партнерство для розвитку міст. Перелік діючих проєктів (програм) МТД, бенефіціаром/реципієнтом яких є Мінрегіон. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/perelik-diyuchykh-proyektiv-mtd.docx> (дата звернення: 17.04.2020).
10. Фокус ПРОМІС. URL: <http://pleddg.org.ua/ua/pro-promis/fokus-promis/> (дата звернення: 17.04.2020).
11. Коломия: перше в місті соціальне підприємство, де працюють люди з інвалідністю. URL: <http://pleddg.org.ua/ua/2021/kolomiya-pershe-v-misti-socialne-pidpr/> (дата звернення: 17.04.2020).
12. Вінниця першою в Україні запроваджує міський стандарт гостинності. URL: <http://pleddg.org.ua/ua/2020/vinnicya-pershoyu-v-ukraini-zaprovadzhuie/> (дата звернення: 18.04.2020).
13. Ладижин: підприємці вирощують і збирають рослини для кооперативу «Голден Флора». URL: <http://pleddg.org.ua/ua/2020/ladizhin-pidpriemci-viroshhuyut-i-zbira/> (дата звернення: 18.04.2020).

References:

1. Konstytutsiya Ukrayiny vid 28 chervnya 1996 roku [The Constitution of Ukraine of June 28, 1996]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1996. No. 30. Art. 141 [in Ukrainian].
2. Pro mistseve samovryaduvannya v Ukrayini [On local self-government in Ukraine]: Law of Ukraine of May 21, 1997. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1997. No. 24. Art. 170. [in Ukrainian].
3. Pro spivrobitnytstvo terytorial'nykh hromad [On cooperation of territorial communities]: Law of Ukraine of June 17, 2014. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2014. No. 34. Art. 1167 [in Ukrainian].

4. Pro zasady derzhavnoyi rehional'noyi polityky [On the principles of state regional policy]: Law of Ukraine of February 5, 2015. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2015. No. 13. Art. 90 [in Ukrainian].
5. Pro sluzhbu v orhanakh mistsevoho samovryaduvannya [On service in local self-government bodies]: Law of Ukraine of June 7, 2001. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 2001. No. 33. Art. 175 [in Ukrainian].
6. Pro stolitsyu Ukrayiny – misto-heroy Kyiv [About the capital of Ukraine – the city-hero Kyiv]: Law of Ukraine of January 15, 1999. Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [Information of the Verkhovna Rada of Ukraine]. 1999. No. 11. Art. 79 [in Ukrainian].
7. Reyestratsiyna kratka Prohramy i Proektu [Registration brief of the Program and Project] No. 005696-SU. Retrieved from: <https://dfr.minregion.gov.ua/Project-annotation-full?PROJT=5696> [in Ukrainian].
8. Spivrobitnytstvo hromad [Community cooperation]. Retrieved from: <https://decentralization.gov.ua/cooperation> [in Ukrainian].
9. Partnerstvo dlya rozvytku mist. Perelik diyuchykh proyektiv (prohram) MTD, benefitsiarom/retsypiyentom yakykh ye Minrehion [Partnership for urban development. List of current ITD projects (programs), the beneficiary/recipient of which is the Ministry of Regional Development]. Retrieved from: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/perelik-diyuchykh-proyektiv-mtd.docx> [in Ukrainian].
10. Fokus PROMIS [FOCUS PROMIS]. Retrieved from: <http://pleddg.org.ua/ua/pro-promis/fokus-promis/> [in Ukrainian].
11. Kolomyia: pershe v misti sotsial'ne pidpryyemstvo, de pratsyuyut' lyudy z invalidnistyu [Kolomyia: the first social enterprise in the city, where people with disabilities work]. Retrieved from: <http://pleddg.org.ua/ua/2021/kolomiya-pershe-v-misti-socialne-pidpr/> [in Ukrainian].
12. Vinnytsya pershoiu v Ukrayini zaprovadzhuje mis'kyi standart hostynnosti [Vinnytsia is the first in Ukraine to introduce a city standard of hospitality]. Retrieved from: <http://pleddg.org.ua/ua/2020/vinnicya-pershoyu-v-ukraini-zaprovadzhuie/> [in Ukrainian].
13. Ladyzhyn: pidpryyemtsi vyroshchuyut' i zbyrayut' roslyny dlya kooperatyvu “Holden Flora” [Ladyzhyn: entrepreneurs grow and collect plants for the Golden Flora cooperative]. Retrieved from: <http://pleddg.org.ua/ua/2020/ladizhin-pidpriiemci-viroshchuyut-i-zbira/> [in Ukrainian].